Навчання у закладах охорони здоров'я для молодших сестер медичних (молодших братів медичних) з догляду за хворими з питань догляду за пацієнтом, безпечного переміщення, профілактики пролежнів, застійних пневмоній та інших ускладнень

У всіх закладах охорони здоров'я Чернігівської області, де є стаціонарне лікування, постійно проводиться навчання для молодшого медичного персоналу, в тому числі з питань догляду за хворими.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 14 липня 2021 р. № 725 «Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку працівників сфери охорони здоров'я» (із змінами, внесеними згідно з Постановами КМУ № 1036 від 29.09.2023, № 1314 від 15.12.2023, № 315 від 22.03.2024, № 1051 від 06.09.2024, № 165 від 14.02.2025, № 1206 від 25.09.2025) та наказу Міністерства охорони здоров'я України від 16.04.2025 № 650 «Про затвердження Порядку проведення атестації працівників сфери охорони здоров'я та внесення змін до деяких наказів Міністерства охорони здоров'я України», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 28 травня 2025 р. за № 824/44230 всі медичні працівники закладів охорони здоров'я Чернігівської області здійснюють постійний безперервний професійний розвиток (далі – БПР).

БПР працівників охорони здоров'я здійснюється шляхом здобуття неформальної освіти під час проходження навчання на заходах БПР. Медичні працівники під час БПР мають проходити навчання на:

- циклах спеціалізації;
- циклах тематичного удосконалення;
- професійне медичне стажування за межами закладу;
- заходах безперервного професійного розвитку, внесених у систему, зокрема таких, як: електронний навчальний курс; майстер-клас; симуляційний тренінг чи тренінг з оволодіння практичними навичками; тренінг; семінар; фахова (тематична); наукова та/або науково-практична конференція (у тому числі конгрес, з'їзд, симпозіум).

Формати навчання для медичних сестер (медичних братів) поділяється на:

- особиста участь працівника в освітній події у місці її проведення;
- дистанційне навчання з допомогою електронних технологій у режимі реального часу або з доступом до навчальних матеріалів у зручний для працівника час;
- поєднання особистої та дистанційної участі.

Присутність учасників на дистанційному навчанні в режимі реального часу має бути підтверджена. Засоби підтвердження визначає провайдер заходу БПР. Під час заходу учасник має можливість подавати свої запитання та відповіді.

Запис заходу, який провайдер публікує після його завершення, не є таким, що відбувається в режимі реального часу. Якщо працівник проходить дистанційне навчання не в режимі реального часу, його участь підтверджують фактом підключення/реєстрації на онлайн-платформі та сертифікатом про проходження дистанційного навчання. У такому сертифікаті мають бути

зазначені: провайдер; тема заходу; тривалість дистанційного навчання; прізвище та ім’я отримувача сертифіката; дата видачі та унікальний ідентифікатор сертифіката.

Перелік основних джерел заходів безперервного професійного розвитку молодших спеціалістів з медичною освітою:

- Центр громадського здоров’я https://portal.phc.org.ua/uk/view_all_courses/
- Центр тестування при МОЗ України https://www.testcentr.org.ua/uk/bpr
- OpenLikar https://openlikar.com.ua/
- Medvoice https://platform.medvoice.net/ua
- Академія НСЗУ https://academy.nszu.gov.ua/course/index.php
- Академія медичних спеціалістів https://profplatform.org/
- Професійна платформа ФармEducation https://pharmosvita.online/

Навчання молодших медичних сестер/братів з догляду за хворими, яке охоплює догляд за пацієнтами, безпечне переміщення, профілактику пролежнів та застійних пневмоній, здійснюється у закладах охорони здоров’я або на вищезазначених освітніх платформах. Програми навчання включають, як теоретичні знання, так і практичні навички, необхідні для виконання обов'язків, що включають догляд за шкірою, зміну білизни, допомогу в годуванні, а також дотримання санітарних норм.

Основні аспекти навчання молодших медичних сестер/братів з догляду за хворими:

- Догляд за пацієнтом: навчання надає знання та навички для забезпечення комфорту пацієнтів, включаючи гігієну, годування (особливо тяжкохворих), та загальний нагляд за станом хворого.
- Безпечне переміщення: курси включають техніки безпечного переміщення пацієнтів, що є критично важливим для запобігання травмам як у пацієнтів, так і у персоналу.
- Профілактика ускладнень: молодші медичні сестри/брати навчаються проводити профілактичні заходи для уникнення ускладнень, таких як:
- Пролежні: обробка шкіри та профілактичні дії для запобігання утворенню пролежнів.
- Застійні пневмонії: навчання щодо правильного положення тіла, дихальних вправ та інших заходів для профілактики запалення легенів.
- Допоміжні медичні маніпуляції: навчальні програми охоплюють виконання нескладних медичних маніпуляцій під керівництвом старшого медичного персоналу.
- Підтримання санітарних умов: важливою частиною навчання є дотримання чистоти в палатах та забезпечення належного стану лікарняних приміщень, а також правильного використання та зберігання предметів догляду.

За 6 місяців 2026 року пройшли навчання із зазначеної тематики 578 осіб. Як результат, забезпечено підвищення компетентності молодших медичних працівників у питаннях догляду за пацієнтами. Зменшено ризики виникнення пролежнів, застійних пневмоній та інших ускладнень у лежачих хворих. Удосконалено навички безпечного переміщення та профілактики інцидентів, пов’язаних з падіннями або травмуванням. Підсилено якість роботи відділень та рівень безпеки пацієнтів.